

6

Financiën

Goed rioolbeheer kost veel geld. Per jaar geeft de gemeente Uden ongeveer 3.5 miljoen euro uit. Dit bedrag omvat de exploitatiekosten, de kapitaalslasten, kosten voor rioolvervangingen, projectkosten en personele kosten. De uitgaven worden volledig gedekt door het innen van rioolheffing bij burgers en bedrijven en omvat rioolaansluitrecht voor woningen, rioolaansluitrecht voor niet-woningen en rioolafvoerrecht voor niet-woningen.

6.1 Uitgangspunten

Algemeen

Door algemene prijsstijgingen en stijging van lonen en materialen, nemen jaarlijks de kosten toe. In de financiële berekeningen zijn alle kosten berekend op prijspeil 2011. Er is geen rekening gehouden met inflatie: niet bij de uitgaven en ook niet bij de inkomsten.

Ook door uitbreiding van het areaal nemen jaarlijks de kosten toe, maar ook nemen de inkomsten toe omdat er meer heffingseenheden bij komen. Omdat het rioolrecht gebaseerd is op een sluitende begroting, zijn de uitbreidingen van het areaal en het toenemen van de het aantal heffingseenheden, buiten beschouwing gelaten.

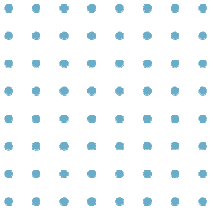
De invoering van de Wet gemeentelijke watertaken heeft tot gevolg dat de gemeente niet alleen zorg dient te dragen voor stedelijk afvalwater, maar ook voor hemelwater en grondwater. Door de uitbreiding van de zorgplicht, nemen de werkzaamheden toe. Binnen dit vGRP+ is hiermee rekening gehouden.

Bezuiniging

Het huidige tijdsgewricht kenmerkt zich door een grote wens de uitgaven van de gemeente te beperken en daardoor de lasten voor de burgers en bedrijven zo laag mogelijk te houden. Voor het beheer en onderhoud van de riolering is dat als volgt geïnterpreteerd: bij de afweging van het vervangen van een riool tegen het repareren ervan, dient een zorgvuldige afweging gedaan te worden. Daarbij mag voor een hoger risicoprofiel gekozen worden.

*raat de
angen wordt, dient het
g tenminste 25 jaar
:t riool echter maar 20
:t verleden vaak voor
orden. Nu echter dient
riool met 5 jaar
or het uitvoeren van*

Daarnaast is een taakstellende bezuiniging opgelegd van € 150.000,= per jaar. Deze bezuiniging is doorberekend in de rioolheffing.

Voorziening riolering

Alle inkomsten (rioolheffing) en uitgaven worden via de egalisatievoorziening afgehandeld. Deze voorziening is een soort lopende rekening die niet negatief mag staan. Met de voorziening "riolering en water" wordt gezorgd voor een gelijkmatige verdeling van de kosten van het beheer van riolering, omdat de jaarlijkse dekking via de rioolheffing een gemiddelde is van de kosten van het groot onderhoud over een planperiode van het vGRP+ (5 jaar).

Afschrijving investeringen

Door investeringen in het verleden is in de rioolheffing een bedrag voor kapitaalslasten in de exploitatie opgenomen. De gemeente Uden hanteert hiervoor de lineaire methode: de afschrijvingen zijn jaarlijks gelijk, terwijl de rentelasten, die over de boekwaarde wordt berekend, dalen. Bij het berekenen van de kosten, is uitgegaan van de boekwaarde begin 2011. De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd:

- Rentelasten zijn 5%
- Riolervervangingen worden afgeschreven in 60 jaar
- Elektro/mechanische investeringen worden afgeschreven in 20 jaar

De boekwaarde bedraagt, per 1 januari 2012, 16.1 miljoen euro met een jaarlijkse kapitaalslast (rente + afschrijving) van 1.25 miljoen euro.

BTW compensatie

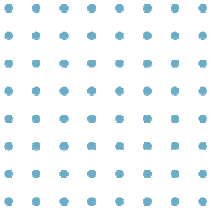
Gemeenten en provincies hebben bij veel van hun activiteiten een keuze: de activiteiten zelf uitvoeren of uitbesteden aan een commerciële partij. Omdat over door de gemeente uitbesteed werk BTW wordt betaald en bij interne uitvoering niet, wordt de marktwerking verstoord. Juist om die marktwerking te bevorderen is per 1 januari 2003 het BTW-compensatiefonds ingevoerd. Daarmee ontstaat een eerlijker kans voor ondernemers om taken uit te voeren voor gemeenten en provincies. De gemeente kan betaalde BTW terugvorderen bij het BTW-compensatiefonds. Het BTW-compensatiefonds wordt gevuld door het Rijk via een korting op de uitkering van het gemeente- en provinciefonds. Voor de rijksoverheid brengt de maatregel dus geen extra uitgaven met zich mee. Bij de bepaling van de omvang van de lasten voor de berekening van de riooltarieven wordt de geraamde BTW dan ook meegenomen. Het geraamde BTW-bedrag wordt ter beschikking gesteld aan de algemene middelen van de gemeente als compensatie voor de korting op het gemeentefonds.

Uitleg Nicole over nut van dit fonds?

6.2 Kostensoorten

Exploitatiekosten

Bij de exploitatiekosten gaat het om de jaarlijkse uitgaven voor beheer- en onderhoudsactiviteiten voor een goed en doelmatig rioolbeheer. De kosten van deze uitgaven worden toegeschreven aan het jaar waarin deze worden uitgegeven. Door de afdeling financiën van de gemeente zijn de begrotingen en werkelijke uitgaven van 2009 t/m 2011 geanalyseerd. Op basis daarvan is een nieuwe begroting voor 2012 opgesteld. Daarbij is een aantal van de jaarlijkse projecten uit de projectenlijst (wortelsnijden en kosten WION) verhuisd naar de exploitatie. De begroting voor 2012 is gehanteerd voor de gehele periode van het vGRP+ Deze begroting is als bijlage IX opgenomen.

Kapitaalslasten

Dit zijn uitgaven (rente en aflossing) voor projecten die in het verleden zijn uitgevoerd. De gemeente heeft alleen op basis van lineaire afschrijving, projecten gefinancierd. Bij het berekenen van de kosten, is uitgegaan van de boekwaarde begin 2012.

Vervangingskosten

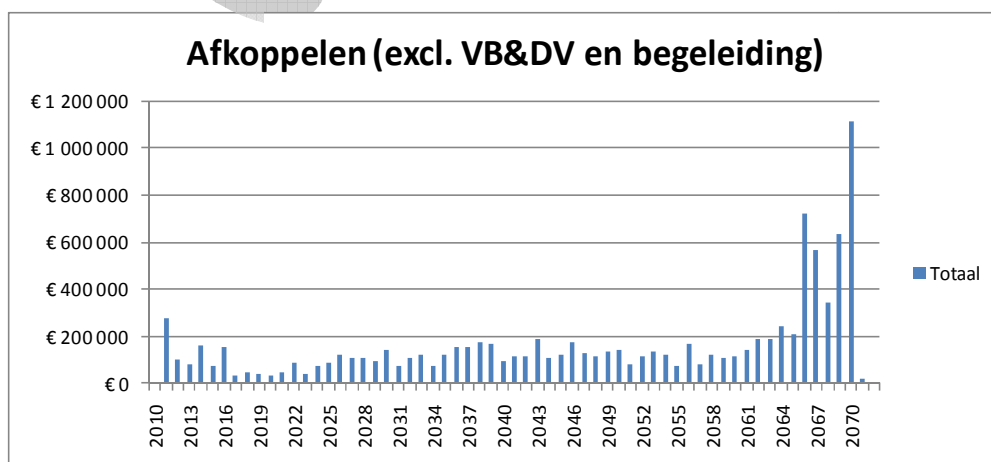
Er is een vervangingsplan opgesteld. Dit bestaat enerzijds uit riolen die planmatig vervangen worden (periode 2012 t/m 2016) en anderzijds uit riolen waarvan het vervangingsmoment automatisch berekend is (op basis van de kwaliteit ervan, zie hoofdstuk 4).

Afkoppelkosten

In hoofdstuk 4 is de aanpak wat betreft afkoppelen besproken. De kosten voor afkoppelen zijn voor de gebieden waar dit doelmatig is (zie afkoppelkansenkaart) meegenomen in de meerjarenbegroting. Voor de kostencalculatie van het afkoppelen zijn onderstaande uitgangspunten gehanteerd:

- Afkoppelen van een woning kost € 750
- Per 15 meter is een woning meegenomen die afgekoppeld wordt
- Per 15 meter is een kolk meegenomen ten behoeve van het afkoppelen
- Riolering wordt aangelegd met een dekking van 1 meter en een diameter van 300 mm
- Per 100 meter is € 1500 meegenomen t.b.v. extra voorzieningen (uitstroompunt, infiltratiekrat e.d.)

In figuur 6.1 zijn de kosten voor afkoppelen weergegeven die opgenomen zijn in de meerjarenbegroting.

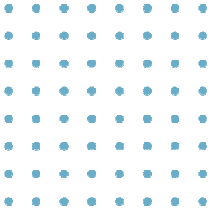

Tabel 6.1: Afkoppelkosten excl. voorbereiding, directievoering en begeleidingskosten gemeente

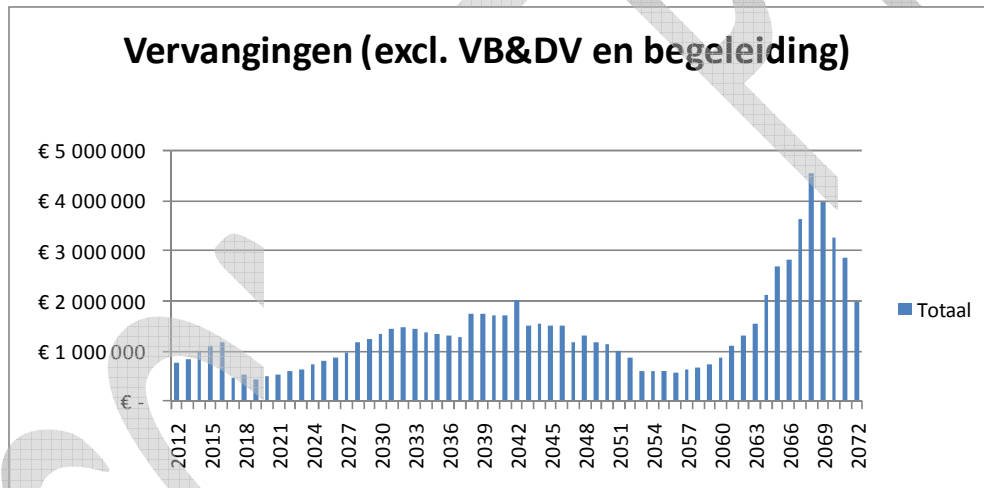
De uitvoering van Hoevensveld fase 1 staat gepland in 2012. Conform de afspraken met de gemeenteraad zal er tot 2012 niet afgekoppeld worden. De afkoppelkosten (ca € 375.000,=) voor deze wijk zijn in de berekeningen niet meegenomen.

Reparatiekosten

In hoofdstuk 4 is de aanpak wat betreft reparaties besproken. In de planperiode 2012 t/m 2016 zijn riolen aan vervanging toe die niet in de plannen opgenomen zijn. Dit zijn veelal de verspreid door de gemeente gelegen strengen. In het kader van het zuinig omgaan met de beschikbare middelen, is uitgegaan van reparatie van deze riolen. Op basis van de inspecties van deze riolen

is geschat dat de reparatiekosten ca 20% van de vervangingskosten zullen zijn. In de onderstaande figuur zijn de theoretische vervangingskosten van de riolen weergegeven.

Figuur 6.2: Vervangingskosten excl. voorbereiding, directievoering en begeleidingskosten

De totale vervangingswaarde van de riolen voor de periode 2012-2016 bedraagt ca € 3 mln. In de projectenlijst is om deze reden voor de jaren 2017 t/m 2021 een bedrag van € 120.000,- per jaar opgenomen voor reparaties.

Projecten

In de planperiode van dit vGRP+ is een groot aantal projecten voorzien. De projecten hebben betrekking op de verschillende zorgplichten en kunnen ten laste komen van het jaar waarin de uitgave gepland is of als investeringen over meerdere jaren afgeschreven worden.

In bijlage II is de volledige projectenlijst horende bij dit vGRP+ opgenomen. Bij het bepalen van de afschrijftermijn zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

- Projecten die gerelateerd zijn een riolen (zoals het aanleggen van een regenwaterriool) worden afgeschreven over een periode van 70 jaar (de gemiddelde levensduurverwachting van riolen in Uden)
- Bouwkundige constructies (gemalen) worden afgeschreven over 40 jaar
- Elektro/mechanische investeringen worden afgeschreven over 15 jaar
- Pompunits van de drukriolering worden afgeschreven over 20 jaar
- Overige projecten worden in 1 jaar afgeschreven

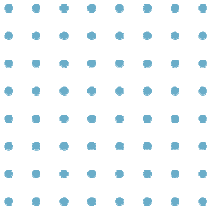
Het gehanteerde rentepercentage is 5%.

Personele kosten

Op dit moment bestaat de formatie van de gemeente Uden (zie paragraaf 3.4) die het beheer en onderhoud van de riolering uitvoert uit 6 fte, te weten:

- Binnendienst: 4 fte
- Buitendienst: 1 fte + 1 fte inhuur

In de benchmark rioleringszorg (Riolering in beeld) zijn kengetallen opgenomen wat betreft de personele bezetting per 100 km riolering. In het OP van 2008 is op basis van de werkzaamheden van de binnendienst uitgerekend hoe groot de binnendienst zou moeten zijn (bijlage X). Op basis

van de huidige werkzaamheden (zie bijlage XI) is in het kader van dit vGRP+ de gewenste bezetting van de buitendienst berekend. In de onderstaande tabel is gewenste bezetting weergegeven op basis van de diverse bronnen.

Bezetting op basis van:	Binnendienst	Buitendienst
Benchmark riolering	4 fte	3.2 fte
Berekeningen OP	4.2 fte	-
Berekening op basis van werkzaamheden	-	3.5 fte

Figuur 6.3: Gewenste bezetting

Deze berekeningen op basis van de werkzaamheden en de berekeningen uit het OP 2008 zijn wat betreft de gewenste bezetting nagenoeg in overeenstemming met de Benchmark rioleringszorg 2010.

Uit de berekeningen blijkt dat de huidige 2 fte voor de buitendienst niet voldoende is. De bevestiging voor dit theoretisch tekort is terug te vinden in de hoeveelheid overuren die het buitendienstpersoneel maakt. De wens van het team water en Riolerings is om ten behoeve van de veiligheid en gezondheid van de werknemers het veiligheidsniveau te verhogen. Uitvoering dient plaats te vinden conform de Arboret en de wettelijke regels in het kader van veilig werken in riolen. Ook gezien de verbreding van de watertaken zal het takenpakket van de buitendienst in de toekomst niet kleiner zijn. Ten behoeve van de meerjarenbegroting is voor de komende planperiode gerekend met 4 fte's binnendienst en 3 fte's buitendienst, hetgeen inhoudt dat de buitendienst met 1 formatieplaats wordt uitgebreid.

Vrijgekomen financiering door gewijzigde projecten

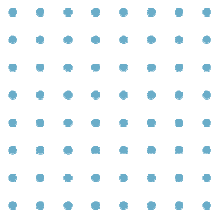
Op basis van nieuwe inzichten (bijvoorbeeld rioolinspecties), is een aantal projecten voorlopig afgelast of is de omvang ervan veranderd. Ten gevolge hiervan komen er middelen vrij. Deze projecten zijn opgevoerd als investeringen met een negatieve uitgave.

6.3 Afstemmen berekening vervangingskosten op nacalculaties

Door de gemeente Uden is van een tweetal projecten een nacalculatie uitgevoerd van de uitvoeringskosten. De uit deze nacalculaties voortvloeiende bedragen zijn vergeleken met de calculaties die met het rioolbeheerpakket Rioscoop® gedaan zijn. Opgemerkt wordt dat de rekenmodule van Rioscoop® ten opzichte van 2008 verder is geoptimaliseerd. Ook is een vergelijking gemaakt met het rekenmodel uit de Leidraad Riolering.

Uit de berekeningen blijkt dat wat betreft referentieproject I de berekening van Rioscoop® en de nacalculatie van de gemeente vrijwel gelijk zijn. Bij referentieproject II komt Rioscoop® aanzienlijk hoger uit. De berekeningen conform de "Leidraad Riolering", komen beiden aanzienlijk hoger uit. In overleg met de gemeente is besloten om bij de calculaties van de toekomstige vervangingen in dit vGRP+ het model in Rioscoop® te hanteren. De huidige marktwerking i.v.m. de economische crisis, is niet in de ramingen te verwerken.

Als bijlage XII is een specificatie opgenomen van de gehanteerde eenheidsprijzen. In onderstaande tabel zijn de toeslagen op de kale aanneemsom opgenomen.

Type toeslag	Percentage
Productietoeslag (i.v.m. lastig werken)	0%
Aannemerskosten	4%
Winst en Risico	8%
Voorbereiding en directievoering	20%
Onvoorzien	0%
BTW	19%

Tabel 6.4: Toeslagen

6.4 Inkomsten

De gemeente Uden kent een rioolaansluitrecht en een rioolafvoerrecht. Het aansluitrecht is opgelegd aan alle woningen en niet-woningen. De gemeente heft een rioolafvoerrecht van € 0.47/m³ over de afvoeren boven de 1000 m³ per jaar. De totale inkomsten van het rioolafvoerrecht bedragen (peildatum 2011) € 107.000,= per jaar.

In de onderstaande tabel is de groei van het aantal woningen en niet woningen aangegeven. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting is met de groei geen rekening gehouden, aangezien de met de groei gepaard gaande uitbreiding van het areaal ook niet wordt verrekend.

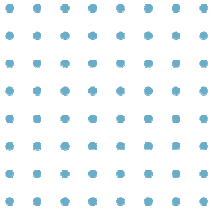
Jaar	Inwoners	Woningen	Niet-woningen	Riolaansluitrecht	Rioolafvoerrecht totaal
2012	40895	17163	1760	€ 189.00	€ 107 000.00
2013	41065	17263	1770	€ 189.00	€ 107 000.00
2014	41235	17363	1789	€ 189.00	€ 107 000.00
2015	41400	17563	1810	€ 189.00	€ 107 000.00
2016	41565	17663	1820	€ 189.00	€ 107 000.00
2017	41730	17763	1830	€ 189.00	€ 107 000.00
2018	41895	17863	1840	€ 189.00	€ 107 000.00
2019	42060	17963	1850	€ 189.00	€ 107 000.00
2020	42225	18063	1860	€ 189.00	€ 107 000.00
2021	42390	18163	1870	€ 189.00	€ 107 000.00

Tabel 6.5: Groei woningen en niet-woningen, inkomsten

In 2012 en 2013 krijgt de gemeente nog 2 maal een uitkering van € 100.000,= in het kader van de verfijningsregeling riolering uitgekeerd.

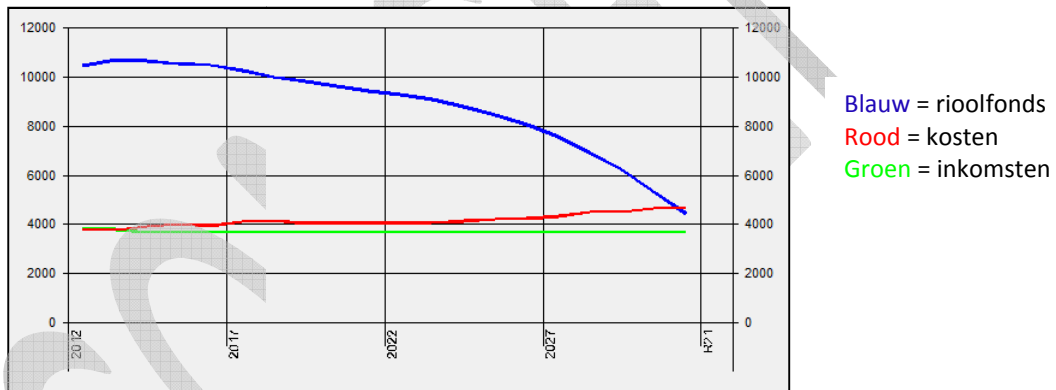
6.5 Meerjarenbegroting

De hiervoor besproken inkomsten en uitgaven zijn de basis voor de meerjarenbegroting voor de komende 60 jaar. De meerjarenbegroting start op 1-1-2012. Als starthoogte van het rioolfonds wordt € 10.3 mln. aangehouden. Over het fonds worden de rente-inkomsten van 2% toegekend aan het fonds. De inhoud van het fonds is momenteel erg hoog, de gemeente heeft dan ook als doel gesteld dat het fonds over 20 jaar een niveau heeft bereikt van ca € 1 mln.

Scenario 1: ontwikkeling rioolfonds bij constant rioolheffing € 189

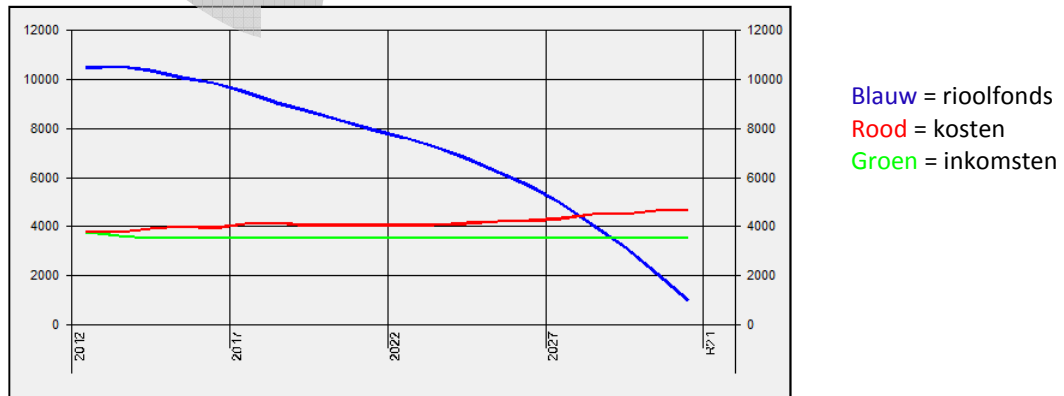
Bij een rioolrecht van € 189,= bedraagt de hoogte van het rioolfonds over 20 jaar ongeveer € 4.5 mln. Dit is aanzienlijk hoger dan de gewenste € 1 mln. Een en ander is weergegeven in onderstaande figuur.

Figuur 6.6: Inhoud rioolfonds bij constante rioolheffing van € 189,=

Scenario 2: ontwikkeling rioolfonds bij constante rioolheffing € 189

Dit scenario houdt rekening met de eenmalige taakstellende bezuiniging van € 150.000,=. Het rioolrecht in 2012 is verlaagd naar € 181,=. Dit komt overeen met € 150.000,= bij ca 19000 heffingseenheden. Een en ander is weergegeven in onderstaande figuur.

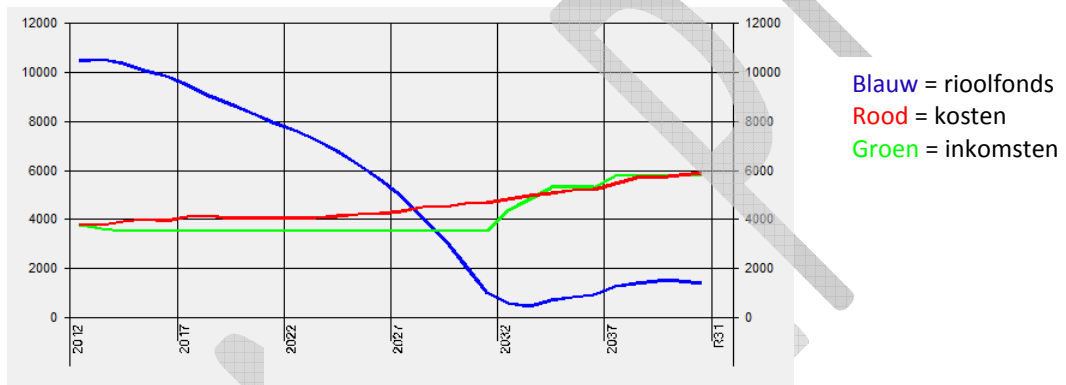
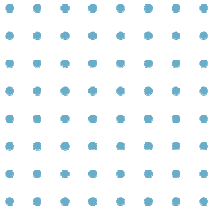

Figuur 6.7: Verloop rioolfonds na eenmalige verlaging rioolheffing met € 8,=

Op basis van de uitgangspunten bij dit scenario resteert er over 20 jaar ongeveer ca 1 mln. in het fonds. Hiermee is voldaan aan de gestelde financiële doelen.

Toekomst rioolheffing

Gezien het verloop van de hoogte van het rioolfonds in figuur 6.7 zal het fonds na 20 jaar zeer snel onder de nullijn terechtkomen. Monitoring van de ontwikkeling van het fonds is van belang om een drastische aanpassing van het rioolrecht in 2032 te voorkomen. Op basis van de huidige ontwikkeling zal het rioolrecht in de periode 2032-2037 verhoogd moeten worden van € 189,= naar € 300,=. Dit is uiteraard een ontoelaatbare stijging. Ter informatie is in onderstaande figuur het effect van deze verhoging van de rioolheffing weergegeven.

Figuur 6.8: Effect van verhoging rioolheffing tot € 300,= in periode 2032-2037

Tot 2032 vinden er nog veel ontwikkelingen plaats die impact zullen hebben op de kosten van het rioleringsbeheer. Het is dan ook niet waarschijnlijk dat het verloop van de grafiek in figuur 6.8 zich voor zal doen. Door tijdig te evalueren en opnieuw de toekomst te bezien houdt de gemeente Uden de vinger aan de pols.

6.6 Conclusies en aanbevelingen financiën

Hieronder zijn de belangrijkste conclusies en aanbevelingen geformuleerd:

- Uden bezuinigt door het kiezen van een hoger risicoprofiel, waarbij bepaalde riolen niet vervangen worden maar gerepareerd
- De buitendienst wordt met één formatieplaats uitgebreid
- Er vindt in 2012 een taakstellende bezuiniging van € 150.000,= plaats. De rioolheffing is structureel € 8 lager (Nicole is de bezuiniging structureel of eenmalig)
- De doelstelling wat betreft het resterende bedrag in het fonds over 20 jaar is op basis van de berekeningen gehaald
- De gemeente dient bij toekomstige beleidsplannen financieel de vinger aan de pols te houden om drastische verhogingen van de rioolheffing te voorkomen